

คำวินิจฉัยของ นายชวน หลีกภัย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๒

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งข้อโต้แย้งตามคำร้องขอของจำเลย (บริษัท พาด้าอินเตอร์ดีพาร์ทเมนท์ กรุ๊ป จำกัด กับพวก) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๑๐๗๕/๒๕๕๐ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัย

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ส่งคำร้องลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งว่าจำเลยในคดีแพ่ง หมายเลขดำที่ ๒๑๐๗๕/๒๕๕๐ ขอให้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่ โจทก์ คือ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) เรียกดอกเบี้ยจากจำเลยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ หรือไม่ ซึ่งศาลแพ่ง กรุงเทพใต้พิเคราะห์แล้วเห็นควรส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

ความเป็นมา

บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๑๐๗๕/ ๒๕๕๐ ยื่นฟ้อง บริษัท พาด้าอินเตอร์ดีพาร์ทเมนท์ กรุ๊ป จำกัด ที่ ๑, นายนพดล เสริมศิริมงคล ที่ ๒ นายอุดม เสริมศิริมงคล ที่ ๓, บริษัท พาด้าอินเตอร์เนชั่นแนลกรุ๊ป จำกัด ที่ ๔, บริษัท เสริมทรัพย์พัฒนา จำกัด ที่ ๕, นางสาวเพ็ญผกา แซ่ฉั่ว ที่ ๖ เป็นจำเลย เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ในข้อหา ตั้วเงิน ขยายลดตั้วเงิน กู้ยืม ค่าประกัน จำนอง คดีนี้อยู่ในเขตอำนาจของศาลแพ่งกรุงเทพใต้

ข้อเท็จจริงมีว่าโจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชน จำกัด มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการ เงินทุน เช่น ให้กู้ยืมเงินและอื่นๆ เป็นบริษัทเงินทุนตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และเป็นสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติ ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ด้วยเหตุนี้จึงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตรา เกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปีได้ตามพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกอบด้วยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและประกาศของโจทก์ โดยเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาขยายลดเช็ค/ตั้วสัญญาใช้เงิน/ตั้วแลกเงิน กับโจทก์ในวงเงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

โดยยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ต่อมา เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๓๗ จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญากู้เงินกับโจทก์จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และได้รับเงินไปครบถ้วนโดยเสียดอกเบี้ยร้อยละ MOR+2 ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงให้สูงขึ้นหรือต่ำลงได้ หากผิดสัญญายอมให้โจทก์เรียกดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี จำเลยที่ ๑ ได้ขอเปลี่ยนตัวสัญญาใช้เงินกับโจทก์อีกหลายครั้ง จำเลยที่ ๑ อ้างชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๐ เป็นต้นมา เป็นการผัดผ่อนผิดสัญญา โจทก์จึงขอให้ศาลพิพากษาและบังคับจำเลยที่ ๑, ที่ ๒, ที่ ๓, ที่ ๔, ที่ ๕ ร่วมกันชำระเงินคิดถึงวันฟ้องจำนวน ๑๕,๕๒๗,๘๕๕.๕๗ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๓,๑๘๓,๘๘๔.๒๔ บาท ให้จำเลยที่ ๖ ร่วมผิดร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในจำนวนเงิน ๒,๓๕๕,๕๖๑.๖๔ บาท และอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๒๑ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

จำเลยในคดีนี้ให้การต่อสู้หลายประการดังปรากฏในคำให้การของจำเลยลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๐ และคำร้องลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๑ ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ จำเลยได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ โต้แย้งว่า ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในเรื่องการให้กู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชนและกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรือเรียกได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทจะเรียกเก็บได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปีนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ ด้วยเหตุผลว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเท่าเทียมกัน จำเลยหรือประชาชนทั่วไปต่างเป็นบุคคลตามกฎหมาย โจทก์หรือสถาบันการเงินต่างเป็นบุคคลตามกฎหมายเช่นเดียวกัน ตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ โจทก์หรือสถาบันการเงินย่อมไม่อาจมีสิทธิเหนือไปกว่าบุคคลทางธรรมชาติหรือบุคคลที่แท้จริงได้ และอาศัยอำนาจของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๖๔ จำเลยขอให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญจึงขอให้กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทยชี้แจงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

กระทรวงการคลังมีหนังสือ ด่วนมากที่ กค.๐๓๑๕/๕๓๑ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๒ ชี้แจงเกี่ยวกับการออกประกาศกระทรวงการคลังเพื่อกำหนดให้สถาบันการเงินปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน ฯลฯ) ว่าการกำหนดอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน เป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงินจะคิดได้จากผู้กู้ยืม ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้ผู้นายต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔

ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ธปท.ง. ๕๖/๒๕๕๒ ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับการกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินปฏิบัติว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่สถาบันการเงินอาจจ่ายได้ และเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินอาจเรียกได้ สำหรับพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ ได้กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์เป็นสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้ให้กู้ยืมสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ได้โดยจะกำหนดเป็นอัตราสูงสุดหรืออัตราอ้างอิงในลักษณะอื่นก็ได้ แต่การกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ จะต้องไม่เกินอัตราดอกเบี้ยที่รัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

คำร้องนี้ มีปัญหาเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญรับไว้พิจารณาได้หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย....”

กรณีนี้ ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งข้อโต้แย้งของคู่ความในคดีในปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ถือว่าเข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญรับไว้ดำเนินการได้ตามข้อ ๑๐ ของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ว่า ประกาศของธนาคารพาณิชย์ มิใช่ประกาศของทางราชการและไม่ใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนั้น

จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามนัย มาตรา ๒๖๔ ดังนั้น กรณีคำร้องนี้ ในประเด็นที่จำเลยโต้แย้งว่า ประกาศของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) ฉบับประกาศ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญเช่นกัน เพราะประกาศดังกล่าวมิใช่ ประกาศของทางราชการ

จึงมีประเด็นปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้อง เพียง ๒ ประเด็น คือ (๑) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือ รับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ และ (๒) พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่ เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ในประเด็นที่ (๑) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๒ วินิจฉัยว่า ประกาศธนาคาร แห่งประเทศไทยตามคำร้องมิใช่ “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ตามนัยของมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ เพราะมิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ กรณีจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย ข้าพเจ้าเป็นเสียงข้างน้อยที่เห็นว่าประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ออกโดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติ มีสถานะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามนัยมาตรา ๒๖๔ และมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไปเช่นเดียวกับกฎหมาย ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยปัญหา ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ แต่ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ฉบับลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีผลบังคับใช้ จึงไม่มีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาว่าประกาศ ฯ ฉบับนี้เข้าข่าย “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ตามนัยมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญหรือไม่

ในกรณีคำร้องนี้ก็เช่นเดียวกัน ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัท เงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ซึ่งจำเลยในคดี ได้แย้งมา มิใช่ “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ตามนัยมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ โดยเหตุผล เช่นเดียวกันกับที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้แล้วใน คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ตามมติเสียงข้างมากว่า มิใช่ประกาศที่ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณา อีกประการหนึ่ง ประกาศฉบับดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปแล้วโดย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง

การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๓๘ ดังนั้น จึงไม่มีสาระที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าเป็นเสียงข้างน้อยมีข้อสังเกตดังนี้

พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า

“มาตรา ๔ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงิน อาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ ผู้ให้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้

ในการกำหนดตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับสถาบันการเงินบางประเภท หรือทุกประเภทโดยกำหนดเป็นอัตราสูงสุดหรืออัตราที่อ้างอิงได้ในลักษณะอื่นก็ได้ และจะกำหนด เงื่อนไขให้สถาบันการเงินต้องปฏิบัติตามก็ได้

การกำหนดตามมาตรานี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

.....

มาตรา ๖ เมื่อรัฐมนตรีกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามมาตรา ๔ แล้ว มิให้นำมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับแก่การคิดดอกเบี้ยของสถาบันการเงินที่รัฐมนตรีกำหนด ตามมาตรา ๔”

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง อัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม พ.ศ. ๒๕๓๕ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในข้อ ๓ และข้อ ๔ ของประกาศ ฉบับดังกล่าว กำหนดว่า

“ข้อ ๓ อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิต ฟองซิเอร์ อาจคิดจากผู้กู้ยืมได้ไม่เกินอัตราที่สถาบันการเงินดังกล่าวประกาศกำหนด

ข้อ ๔ อัตราดอกเบี้ยที่บริษัทเงินทุน หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ อาจคิดให้ผู้ให้กู้ยืมได้ ไม่เกินอัตราที่สถาบันการเงินดังกล่าวประกาศกำหนด”

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ข้อ ๓, ข้อ ๕ และข้อ ๖ กำหนดว่า

“ข้อ ๓ ให้บริษัทเงินทุนจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมหรือรับจากประชาชนได้ไม่เกินอัตราที่บริษัท
เงินทุนประกาศกำหนด

.....

ข้อ ๕ ให้บริษัทเงินทุนเรียกดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมหรือส่วนลดได้ไม่เกินอัตราที่บริษัทเงินทุน
ประกาศกำหนด

ข้อ ๖ ให้บริษัทเงินทุนประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ยืมหรือรับจากประชาชน
ตามจำนวนเงิน ระยะเวลาการกู้ยืม และเงื่อนไข รวมทั้งประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยและส่วนลด
สูงสุดที่บริษัทเงินทุนจะเรียกจากลูกค้า และอัตราดอกเบี้ยที่เรียกจากลูกค้าชั้นดี ทั้งนี้ ให้บริษัทเงินทุน
ส่งประกาศดังกล่าวให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่บริษัทเงินทุนออกประกาศ
พร้อมทั้งให้ปิดประกาศดังกล่าวในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของตนทุกแห่ง”

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินเอเซีย จำกัด (มหาชน) กำหนดอัตรา
ดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ได้ก็โดยอาศัยอำนาจตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับประกาศ
ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงการคลัง ตามประกาศ
กระทรวงการคลัง ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ซึ่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามลำดับ
กำหนดให้สถาบันการเงินกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดได้เองซึ่งไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๔
และมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕
ซึ่งบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันการเงิน
จะเรียกจากผู้กู้ยืมได้เพื่อแก้ไขสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น ประกาศของธนาคาร
แห่งประเทศไทย ฯ และประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีผล
บังคับใช้

ส่วนประเด็นปัญหาที่จำเลยโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน
(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี
ขัดต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ นั้น จำเลยในคดี มิได้ระบุให้ชัดเจนว่าบทบัญญัติมาตราใดของ
พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวขัดต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากเหตุผล
ที่ให้ไว้ พอจะอนุมานได้ว่า หมายถึง มาตรา ๔ และมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า

“มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อให้สถาบันการเงินเรียกดอกเบี้ยจากผู้กู้ยืมเงินได้เกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปีแต่ไม่เกินเพดานที่รัฐมนตรีกำหนด มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ การกำหนดเพดานดอกเบี้ยเงินกู้ ตามกฎหมายดังกล่าวเป็นการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลตามกฎหมายเฉพาะเรื่อง พระราชบัญญัติ ฉบับนี้ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ ได้ยกเว้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ และพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๓ มีผลให้สถาบันการเงิน คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่ไม่เกินอัตราที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดได้

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลบังคับใช้กับสถาบันการเงินทุกแห่งที่รัฐมนตรีกำหนดเหมือนกันและใช้บังคับกับผู้กู้ยืมเงินหรือ ผู้ให้กู้ยืมเงินของสถาบันการเงินเหล่านั้นเหมือนกัน มิได้เป็นการออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับสถาบัน การเงินใดสถาบันการเงินหนึ่งหรือผู้กู้ยืมเงินหรือผู้ให้กู้ยืมเงินกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

สถาบันการเงินเป็นธุรกิจที่มีกฎหมายเฉพาะกำกับดูแลเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของ ประเทศและเพื่อรักษาประโยชน์ของสาธารณะ แตกต่างจากผู้ให้กู้ยืมและผู้กู้ยืมซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา การที่กฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสถาบัน การเงินได้เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ก็เป็นมาตรการเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศและเพื่อ การคุ้มครองดูแลประโยชน์สาธารณะเช่นกัน ซึ่งแตกต่างจากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือการที่ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ไปออกประกาศให้สถาบันการเงินกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ได้เอง ในกรณีนั้น มีปัญหาว่าความมั่นคง ทางเศรษฐกิจของประเทศและประโยชน์ของสาธารณะได้รับการกำกับดูแลอย่างเพียงพอหรือไม่

ดังนั้น บทบัญญัติของพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี จึงมิใช่กรณีปัญหาการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลหรือฐานะทางเศรษฐกิจตามมาตรา ๓๐ วรรคสามของรัฐธรรมนูญ และมีใช้ปัญหาบทบัญญัติของกฎหมายขัดหรือแย้งกับมาตรา ๓๐ วรรคแรกของรัฐธรรมนูญ ในเรื่องความเสมอภาคของบุคคลดังที่จำเลยในคดีได้แย้งแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายเชาวน์ สายเชื้อ
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ